

Utarbeidet av Nordisk Kennel Union (NKU) 2014

Rasespesifikke dommerinstruksjoner (BSI)

vedrørende ekstreme eksteriørtrekk hos
rasehunder

DANSK KENNEL KLUB
HUNDARÆKTARFÉLAG ÍSLANDS
NORSK KENNEL KLUB
SUOMEN KENNELLIITTO
SVENSKA KENNELKLUBBEN

Innhold

Innledning.....	4
Anvendelse.....	6
Grunnleggende for alle hunder.....	8
Rasetyper	10
GRUPPE 1 Bruks-, hyrde- og gjeterhunder	12
GRUPPE 2 Schnauzer, pinscher, molosser og sennenhunder.....	14
GRUPPE 3 Terriere.....	19
GRUPPE 4 Dachshunder	21
GRUPPE 5 Spisshunder	22
GRUPPE 6 Drivende hunder.....	24
GRUPPE 7 Stående fuglehunder	26
GRUPPE 8 Apporterende hunder	27
GRUPPE 9 Selskapshunder.....	29
GRUPPE 10 Mynder	34
Appendix 1 Bakgrunn for BSI.....	35
Appendix 2 Vurdering av pustebesvær i utstillingsringen.....	37
Appendix 3 Øyeproblemer	38
Appendix 4 Skjema – observasjoner av risikopunkter hos raser på BSI-lista.....	41

Innledning

MERK! Dette dokumentet er en sammenfatning av problemer forbundet med overdrevne eksteriørtrekk hos rasehunder. Denne kunnskapen er helt grunnleggende for alle eksteriørdommere, og berører hunder av alle raser. Vi ber om at dommerne studerer hele dokumentet nøye. I forbindelse med et dommeroppdrag må dommeren spesielt konsentrere seg om den spesifikke teksten om den/de rasen(e) han/ hun skal dømme, samt introduksjonen for den aktuelle FCI-gruppa. Se forøvrig Anvendelse (s. 6).

Eksteriørdommeren har som oppgave å bevare rasekarakteristika innenfor rammene av den gjeldende rasestandarden. Dette må aldri skje på bekostning av sunnhet. Det er dommerens ansvar å ha inngående kjennskap til rasestandarden samt helseproblemer som kan oppstå dersom trekk i rasetypen overdrives, og som dermed kan være skadelige for individet og få negativ innvirkning på utvikling av rasen som helhet.

En rasestandard beskriver ikke overdrivelser, men beskriver rasetyperiske trekk kan vilde dommere og oppdrettere til en tolkning som fører til at individer med ekstrem type foretrekkes på utstilling og for avl.

En dommer skal primært bedømme hunder som resultat av tidligere generasjoners avl. Imidlertid må *tendenser til overdrivelser* identifiseres før de gir opphav til problemer*. Eksteriørdommeren har en utmerket mulighet til å forebygge usunn avl ved å premiere høyest individer med optimal kombinasjon av rasetype og sunnhet.

Rasespesifikke dommerinstruksjoner (BSI) identifiserer risikoområder relatert til rasetype. Hensikten er å øke oppmerksomheten rundt problemer relatert til *overdrivelser* i rasetype. BSI er derfor primært et hjelpemiddel for å supplere rasestandarden med hensyn til risiko for usunne eksteriøre overdrivelser, og er ikke ei liste over avvik og feil eller en beskrivelse av hvordan spesifikke trekk konkret skal påvirke premiegrad. BSI inneholder anbefalinger og oppfordringer til dommere om å observere og indentifisere rasespesifikke risikoområder, og vektlegge i sin bedømmelse eksteriøre overdrivelser som påvirker eller kan komme til å påvirke hundens helse og sunnhet. Det generelle perspektivet skal være forebyggende heller enn kritiserende, ved å ikke bare å beskrive generelle avvik, men også sunnhet i risikoområdene. Vanlige feil hos en rase som ikke er forbundet med usunne overdrivelser av rasetype, er i hovedsak ikke nevnt i BSI.

NKU-BSI er basert på erfaringer i Norden når det gjelder identifisering av risikoområder hos en del utvalgte og høyt profilerte raser det siste tiåret. Instruksjonene er resultat av undersøkelser

som er muliggjort gjennom utstrakt samarbeid mellom eksteriørdommere, raseklubber og praktiserende veterinærer, og støttes av statistikkdata fra hundeforsikring. Disse undersøkelsene utgjør basis for utvalget av de listede rasene, og for beskrivelsene angitt under hver av rasene. Denne strukturen gjør det mulig med en løpende oppfølging og dynamisk revisjon av BSI.

De spesifikke rasene som er listet opp utgjør 39 av de ca 300 FCI-rasene som finnes i Norden, og er valgt ut blant 73 raser som ble ansett av NKU å kunne ha utfordringer med hensyn på negativ utvikling av ekstremer eksteriørtrekk.

*Se **Appendix 1** for kriterier for å oppføre raser på BSI-lista.*

** FCI GC 2013, FCI Model standard; "Only functionally and clinically healthy dogs with breed typical conformation should be used for breeding."*

Anvendelse

Dommeren er skal gjøre seg kjent med Rasespesifikke dommerinstruksjoner (BSI), både for den/de rasen(e) han/hun skal dømme og innledningsteksten for gruppa, og må alltid ha et spesielt fokus på avsnittet ”Grunnleggende for alle hunder” (s. 8) og ”Rasetyper” (s. 9).

Det er svært viktig at dommeren, både ved kvalitets- og konkurransebedømmelse, fortsetter bedømme hver hund på en positiv måte i forhold til rasetype og helhetlig kvalitet, men også er spesielt oppmerksom på overdrivelser og feil som kan sette sunnhet og helse i fare; en nøye inspeksjon av hver hund må vektlegges. Dette er relevant for alle raser, men spesielt for raser på BSI-lista.

Det er viktig å huske at alle hunder skal være friske og sunne. Imidlertid er en sunn hund som mangler rasetype IKKE en god representant for den aktuelle rasen.

BSI og kvalitetsbedømmelse

Negative eksteriørtrekk innenfor de rasespesifikke risikoområdene (BSI-tema) bør påvirke kvalitets- og konkurransebedømmelse avhengig av feilens alvorlighetsgrad, på samme måte som for andre feil.

BSI er ikke en regelsamling om hvilke trekk som skal føre til spesifikke premiegrader, unntatt når trekket er ført opp i rasestandarden som diskvalifiserende feil.

Dommeren oppfordres imidlertid til spesielt å vurdere BSI-trekk ved tildeling av CK (certifikat-kvalitet), og respektere at avvik fra generell helse og sunnhet er langt mer alvorlig enn kosmetiske feil.

*Se **Appendix 1** for FCI GC 2013 Basic Statement for Show Judges.*

Den skriftlige kritikken

I den skriftlige kritikken skal dommeren kommentere BSI-trekk og hvordan disse observasjonene påvirker premiegraden for hunden. Det er spesielt viktig å fremheve hunder som har sunn bygning med hensyn på risikotrekk. På denne måten kan hundeutstillinger støtte den positive seleksjonen som er grunnlaget for sunn hundeavl. Dermed er intensjonen om BSI-konseptets preventive rolle oppfylt**.

Dommerrapporter

Dommerrapportene (*Appendix 4*) er en svært viktig del av BSI-konseptet. Her skal dommeren oppgi observasjoner av risikopunkter for hver rase. Disse rapportene er helt nødvendige for oppfølging av de listede rasene, og for løpende revidering av BSI-dokumentet. Skjemaene sendes raseklubbene for å opprettholde en løpende kommunikasjon mellom dommerne og rasemiljøene.

Det er opp til hvert lands kennelklubb hvordan den praktiske registreringa av rapportene skal foregå.

Dommerne oppfordres også til å komme med personlig synspunkter og kommentarer og kan også foreslå andre raser til BSI-lista. Rapportskjemaet kan også benyttes for raser som ikke er ført opp på BSI-lista.

Overdrivelser i presentasjon

Overdrivelser i hvordan hunden vises og presenteres i utstillingsringen kan ha negativ påvirkning på hvordan allmennheten oppfatter hundeutstillinger og kan være med på å svekke respekten for rasehunder.

Dommerne oppfordres derfor til å observere og påpeke overdrivelse i presentasjon eller framvisning/ handling i den skriftlige kritikken. Slike overdrivelser kan skade hunden og også være uetisk i forhold til helse og funksjon. Overdreven pelsbehandling og stell kan føre til uakseptable leveforhold i dagliglivet for hunder av enkelte raser. Dette er derfor nevnt i BSI-teksten for noen raser selv om det ikke direkte påvirker fremtidig avl.

Ved bedømmelse av bevegelser skal hunden vises i på en måte og i et tempo som er tilpasset rasen.

*** FCI Show Judges Code Of Commitment To The Welfare Of Pure Bred Dogs:*

"At shows, FCI show judges are responsible for choosing and placing the best dogs in each breed and thus for allowing these dogs to be the base of the individual breed gene pool as well as the tools for selective breeding for all responsible dog breeders."

Grunnleggende for alle hunder

Alle dommere skal utføre en inspeksjon mhp helse og sunnhet for hver hund uansett rase – ikke bare BSI-listede raser. Observasjoner – både negative og positive (!) skal noteres i den skriftlig kritikken for hver enkelt hund.

Skjemaet for BSI-rapport kan også brukes for alle raser hvis dommeren ønsker å påpeke usunne eksteriøre overdrivelser hos en rase som ikke er på BSI-lista.

Pust (respirasjon)

Alle hunder skal kunne puste normalt og ubesværlig, også under bevegelse. For mer informasjon om vurdering av pusteproblemer, se *Appendix 2*.

Øyne

Alle hunder skal ha sunne, klare øyne uten tegn på irritasjon, se *Appendix 3*.

Bitt og tenner

Alle hunder skal ha sunne tenner og funksjonelt bitt slik det er beskrevet i rasestandarden. Feilplasserte tenner kan skade tannkjøttet. Kjevener skal kunne lukkes normalt.

Tannkjøttet skal ikke ha noen form for skade, irritasjon eller ødeleggelse. Slike avvik kan være kliniske tegn på helseproblem, og skal bedømmes deretter.

Vekt/hold

Ingen hunder skal være overvektige eller for tynne. Alle hunder skal være i god muskelkondisjon.

Hud og pels

Alle hunder skal ha frisk hud uten tegn på irritasjon.

Omfanget og presentasjonen av pelsen skal følge beskrivelsen i rasestandarden, og skal ikke være så omfattende at det negativt påvirker hundens velferd og dens mulighet til å bevege seg fritt og sunt, også i dagliglivet.

Bevegelse

Alle hunder skal bevege uanstrengt og rasetypisk.

Atferd

Alle hunder skal ha temperament som gjør at de kan fungere i det moderne samfunnet. Rasetypisk atferd skal noteres og respekteres, så lenge den ikke begrenser sosial omgang og tilgjengelighet. Overdreven fryktreaksjon eller skyhet er aldri ønskelig.

Ukontrollert aggressiv atferd eller panisk fluktforsøk skal ikke tolereres og skal følgelig medføre premiegraden ”diskvalifisert”.

Atferdstrekk nevnes spesielt i BSI-teksten der de utgjør et risikoområde.

Rasetyper

Hos flere raser er type og karakteristika en følge av en gensammensetning som gir spesielle anatomiske trekk som er uttrykk for potensielle skadelige mutasjoner (defektgener), og kan ikke ses på som normale anatomisk variasjon hos hund.

Slike rasetyper er resultat av menneskets intensjon om å befeste spesifikke fysiske rasekarakteristika. Det er derfor av største viktighet at dommere og oppdrettere fremmer seleksjon av hunder med optimal kombinasjon av rasetype og funksjonell bygning, og derved hindrer utviklingen av eksteriøre overdrivelser som påvirker hundens funksjonelle helse.

Brachyocephale (kortsnutede) raser

Raser med kort skalle og flatt ansikt (brachyocephale raser) finnes i FCI-gruppe 2 og 9, og utgjør en gruppe raser der de typiske anatomiske trekkene uttrykkes i varierende grad i skalle, snute, kjever, øyne, brystkasse og hud. Overdrivelser av disse bygningstrekkene kan føre til alvorlige helseproblemer, framfor alt (men ikke utelukkende) når det gjelder respirasjon og regulering av kroppstemperatur.

Se Appendix 2: Bedømmelse av pusteproblemer

Se Appendix 3: Øyeproblemer

Miniatyraser

Små raser, også kalt dvergraser, finnes i FCI-gruppe 9, men også i 2, 3, 4, og 5. Hvis dvergveksten blir ekstrem, kan det føre til livstruende svakhet og dårlig skjelett- og muskelutvikling. Overdreven dvergvekst kan føre til alvorlige helseproblemer. Noen av miniatyrasene er også brachyocephale (se ovenfor), og/eller chondrodystrofe (se nedenfor).

Utstående øyne i grunne øyehuler forekommer hos brachyocephale miniatyraser. Åpen fontanel forekommer, i likhet med skjev underkjeve og tungelammelse. Dvergvekst kan også medføre misdannelse av brystkasse – forkortet eller åpen brystkasse med kort brystbein, deformerte ribbein og trang brystkasse. Kraft-løse, slepende bevegelser sees hos noen raser som resultat av dårlig muskelkondisjon.

Se Appendix 2: Bedømming av pusteproblemer

Se Appendix 3: Øyeproblemer

Raser med chondrodystrof dvergvekst (korte lemmer)

Raser med chondrodystrof dvergvekst (forkortede lemmer) finnes i FCI-gruppe 1, 3, 4, 6, 8 og 9. Hvis slike chondrodystrofe trekk overdrives, fører det til alvorlige skjelettdefekter og manglende evne til å bevege seg på en sunn og funksjonell måte. For liten markavstand som påvirker rasens arbeidsfunksjon, er også en negativ konsekvens av overdrevne chondrodystrofe trekk.

Molosser-raser

Denne gruppa omfatter mastiffrasene og fjellhunder, som er etterkommere av de gamle molosserhundene. Dette er hunder av svært stor størrelse, med økt kroppsvolum og i blant mye hud, og finnes i FCI-gruppe 1 og 2. Det er av største viktighet at disse hundene har en sunn bygning og godt utviklet muskulatur, samt en funksjonell, men ikke overdrevet mengde hud, slik at de kan fungere korrekt og uttrykke de spesifikke trekkene som beskrives i rasestandarden. Spesielle molossertrekk må ikke overdrives til monstrøse dimensjoner. De små molosserrasene i gruppe 9 hører også til denne gruppa.

Se Appendix 2: Bedømmelse av pusteproblemer

Se Appendix 3: Øyeproblemer

FCI GRUPPE 1

Bruks-, hyrde- og gjeterhunder

Australian cattle dog	Hollandsk gjeterhund, korthåret	Pyreneisk gjeterhund
Australian kelpie	Hollandsk gjeterhund, langhåret	Pyreneisk gjeterhund m/korthåret hode
Australian shepherd	Hollandsk gjeterhund, strihåret	Romanian carpathian shepherd dog
Australian stumpy tail cattle dog	Hvit gjeterhund	Romanian mioritic shepherd dog
Bearded collie	Komondor	Sarloos wolfhond
Beauceron	Kroatisk gjeterhund	Schapendoes
Belgisk fårehund, groenendael	Kuvasz	Schipperke
Belgisk fårehund, laekenois	Mallorkansk gjeterhund	Schäferhund normalhår
Belgisk fårehund, malinois	Maremma	Schäferhund langhår
Belgisk fårehund, tervueren	Mudi	Shetland sheepdog
Bergamasco	Old english sheepdog	Slovakisk cuvac
Border collie	Picard	Sydrussisk ovtcharka
Bouvier des ardennes	Polsk owczarek niziny	Tatra shepherd dog
Bouvier des flandres	Polsk owczarek podhalanski	Tsjekkoslovakisk ulvehund*
Briard	Portugisisk gjeterhund	Welsh corgi cardigan
Catalan Sheepdog	Puli	Welsh corgi pembroke
Collie korthåret	Pumi	
Collie langhåret		

*Rasen er forbudt i Norge, se www.mattilsynet.no

Raser med uthevet skrift står på BSI-lista

Om rasene i gruppe 1

Denne gruppa omfatter flere arbeidende raser. For disse hundene er sunnhet samt vilje og mulighet til å bevege seg av avgjørende betydning. Bevegelser skal derfor dømmes med spesielt fokus på kapasitet, sunnhet og rasetype.

Raser av molossertype, så vel som chondrodystrofe raser, er representert i denne gruppa.

I denne gruppa finnes det raser som kan ha problemer med overdreven skyhet og utilgjengelighet.

BSI-raser i gruppe 1

Kursivert tekst i anførselstegn er sitater fra rasestandarden

Collie langhåret og korthåret

Risikoområder:

1. **Munn:** Trang underkjeve som resulterer i at hjørnetenner går opp i ganen. *"Underkjeven skal være sterk og godt markert"*.
2. **Øyne:** Overdrevent små og svært dyptliggende. Øynene skal være *"Middels store (aldri veldig små)"*. For mer informasjon, se **Appendix 3**.
3. **Atferd:** Frykt og uforholdsmessig skyhet.
4. Se etter korrekte underkjever, bitt, tenner og øyne i tillegg til atferd. Standarden sier: *"Vennlig innstilt uten spor av nervøsitet eller aggresjon"* (langhår), og *"Glad og vennlig. Aldri nervøs eller aggressiv"* (korthår).

Schäferhund normalhår og langhår

Risikoområder:

1. **Front:** Fransk front, svake mellomhender og løse eller trange albuer.
2. **Bakpart:** Overvinklet og kuhaset bakpart med ustabile haser.
3. **Overlinje:** Buert og fallende over lend og kryss.

Det fins pr i dag hyppige anatomiske feil som ikke er overdrivelser, men som like fullt påvirker hundens utholdenhet og funksjon negativt. Slike avvik er for stor størrelse, flat manke, framskutt skulder, rette overarmer og *også utilstrekkelig* vinkling i bakparten og kort steg.

Overdrivelse i presentasjon med ekstrem framvisning/handling vanskeliggjør vurdering opp mot formulering i standarden: *«Noe bakoverstilte, parallelle sett bakfra.»*

Bedømmelse av bevegelser skal gjøres i både trav og skritt.

FCI GRUPPE 2

Schnauzer, pinscher, molosser og sennenhunder

Affenpinscher	Dvergschnauzer sort/silver	Riesenschnauzer sort
Aidi	Engelsk bulldog	Rottweiler
Anatolsk gjeterhund	Engelsk mastiff	Russisk sort terrier
Appenzeller sennenhund	Entlebucher sennenhund	Sankt bernhardshund korthåret
Berner sennenhund	Fila Brasileiro*	Sankt bernhardshund langhåret
Bordeaux dogge	Grand danois	Sarplaninac
Boxer	Grosser schweizer sennenhund	Schnauzer salt/pepper
Broholmer	Hovawart	Schnauzer sort
Bullmastiff	Karst gjeterhund	Sentralasiatisk ovtcharka
Cane corso	Kaukasisk ovtcharka	Serra da estrelahund
Cao fila de sao miguel	Landseer	Serra da estrelahund, korthåret
Castro laboreirohund	Leonberger	Shar Pei
Dansk-svensk gårdshund	Napolitansk mastiff	Smoushond
Dobermann	Newfoundlandshund	Spansk mastiff
Dogo argentino/Argentinsk dogge*	Perro dogo mallorquin	Tibetansk mastiff
Dogo canario	Pinscher	Tornjak
Dvergpinscher	Pyreneerhund	Tosa*
Dvergschnauzer hvit	Pyreneisk mastiff	Uruguayan cimarron
Dvergschnauzer salt/pepper	Rafeiro do alentejo	Østerisk pinscher
Dvergschnauzer sort	Riesenschnauzer salt/pepper	

*Rasen er forbudt i Norge, se www.mattilsynet.no

Raser med uthevet skrift står på BSI-lista

Om rasene i gruppe 2

Denne gruppa omfatter flere brachyocephale raser og også raser av mastifftype så vel som fjellhunder. Det er svært viktig at hundene ikke blir for store eller er overvektige. De må ha sunn, sterk bygning for å bære den typiske, tunge kroppen og hodet slik det er beskrevet i standarden. De må bevege seg uten anstrengelse eller ubehag. Tung pust så vel som overdrevent tungt hode som bæres lavt er feil hos både små og store raser. Se også *Appendix 2 for vurdering av pusteproblemer*.

Trang front, krumme frambein og svake mellomhender, så vel som kuhaser, manglende vinkling eller overvinkling i bakbeina er feil for enhver rase, men er spesielt viktig hos tunge raser i gruppe 2.

Mastiff-raser har mye løst skinn, som aldri må overdrives slik at det oppstår hud-, øye eller leppproblemer. Se også **Appendix 3** om øyeproblemer.

Huden skal være sunn, uten tegn på ubehag.

Mange raser i denne gruppa har spor etter tidligere dagers mental skarphet og vokterinstinkt. Rasetypisk atferd bør bevares, men skal aldri overskride de generelle, grunnleggende anbefalingene for alle raser, eller lovens rammer.

BSI-raser i gruppe 2

Kursivert tekst i anførselstegn er sitater fra rasestandarden

Bordeaux dogge – brachycephal molossertype

Risikoområder:

1. **Generell anatomisk konstruksjon:** Overdrivelser av standardens punkter vedrørende front, bakpartsvinkler og høyt kryss, som kan forårsake usunne bevegelser uten driv eller kraft.
2. **Løse øyelokk.**

Se etter funksjonell anatomi, sunne bevegelser og sunne øyne.

Boxer – brachycephal molossertype

Risikoområder:

1. **Pusteproblemer:** Snorkelyder og pusting med åpen munn kan være forårsaket av trange luftveier på grunn av altfor kort snute, utilstrekkelig plass i svelget og/eller gjenknepte nesebor.
2. **Hud:** Irritasjon og misfarging

Standarden beskriver: ”*Neseryggens lengde:skallelengde = 1:2*”, og snutepartiet skal ikke være for kort. Tenner og bitt skal være sunne og i henhold til rasestandarden.

Se etter sunn respirasjon, korrekte hodeproporsjoner, korrekt bitt og sunn hud.

Bullmastiff – brachyocephal molossertype

Risikoområder:

1. **Pusteproblemer** som kan komme av overdrevent kort snute og utilstrekkelig plass i halsen og svelget, og/eller gjenknepne nesebor.
2. **Ansiktshud:** Overdrevne mengder ansiktshud som kan forårsake øye- og øyelokksproblemer.
3. **Hudproblemer.**
4. **Bakpart:** Manglende vinkling som kan føre til kneproblemer.
5. **Overlinje:** Overdreven høyde over bakparten og svært bratt kryss som kan skape bevegelsesproblemer.
6. **Overdreven type og størrelse.**

Se etter sunn respirasjon og at snuta ikke er kortere enn en tredel av hodets lengde. Sunne bevegelser og korrekt vinkling i bakparten bør verdsettes høyt, så vel som sunn hud og pels. Ekstrem type og størrelse bør ikke foretrekkes framfor sunnhet, balanse og korrekt konstruksjon.

Grand danois – molossertype

Risikoområder:

1. **Fram- og bakpart:** Mellomhender som ”koder over”, såvel som svak bakpart.
2. **Løse øyelokk.**
3. **Labber:** Tredeputer som ikke berører bakken.
4. **Atferd:** Engstelighet og uforholdsmessig skyhet.

Se etter tilgjengelighet, korrekt fram- og bakpart, korrekte labber og sunne øyne.

Engelsk bulldog – brachyocephal molossertype

Denne rasens ekstreme bygning, med forkortet skalle og snute, underutviklet neserygg og overdreven mengde ansiktshud, forårsaker helseproblemer dersom den overdrives.

Risikoområder:

1. **Pusteproblemer**, som kan komme av overdrevent kort snute og/eller gjenknepne nesebor.
Like viktig er utilstrekkelig plass i halsen og svelget, på grunn av for mye løst vev.
2. **Overdreven type** og utilstrekkelig vinkling i fram- og bakpart kan resultere i usunne bevegelser/halthet som bryter med standardens krav om ”*Sunne bevegelser meget viktig.*”.
3. **Ansikt:** Overdrevent kort neserygg, overdrevent løs ansiktshud og løse øyelokk kan forårsake skader og betennelse i øynene. Overhengende neserynke kan forårsake betennelse.

4. **Hale:** Stiv hale som bæres tett over anus kan forstyrre avføringsfunksjonen. Hudfolder i anal-regionen kan forårsake betennelser.

Standarden fastslår uttrykkelig viktigheten av uanstrengt respirasjon.

Hunder med fri, sunn respirasjon og rasetypisk, sunt bevegelsesmønster såvel som sunn hud og øyne, skal verdsettes høyt. Det er svært viktig at halen er bevegelig innenfor standardens krav.

Engelsk mastiff – molossertype

Risikoområder:

1. **Bakpart:** For høy bak, rette knær og veldig bratt kryss kan forårsake feilaktige og hemmede bevegelser.
2. **Pusteproblemer:** Snorking og anstrengt pust, ofte med munnen konstant åpen, kan komme av overdrevent kort snute, utilstrekkelig plass i svelget og/eller gjenknepte nesebor.
3. **Hud:** Irritasjon og misfarging.
4. **Løse øyelokk.**

Se etter den typiske sterke, sunne bygninga som støtter rasens sterke kropp og kraftige beinstamme. Det massive hodet skal bæres på rasetypisk måte. Bevegelsene skal være sunne og uanstrengte.

Napolitansk mastiff – molossertype

Denne rasens bygning skaper en hund som er ”*Stor, massiv og tung, omfangsrik*”, som imidlertid aldri må bli monstrøs. Den typiske huden er ”*Tykk, rikelig og løs over hele kroppen,(...)*”, noe som utgjør en risiko for uttalte, usunne overdrivelser.

Risikoområder:

1. **Hud:** For rikelig hud generelt, som på hodet danner rynker som omslutter øynene, og/eller for lange øyelokk som krenger innover eller utover, samt usunne leppefolder.
2. **Generell bygning:** Usunn konstruksjon av beina og generelt dårlig anatomi og bygning, kan forårsake usunnhet og ubehag under bevegelse.

Se etter sunn hud og sunne øyne, men også korrekte bevegelser. For mye hud og ukorrekte bevegelser skal ikke oppmuntres.

Hunder med de ønskelige, typisk katteaktige, spreke og litt saktegående bevegelsene med god driv fra en sunn bakpart og tilstrekkelig steg i fronten, skal belønnes høyt.

Sanktbernhardshund korthåret og langhåret - molossertype

Risikoområder:

1. **Hud:** Overdreven mengde løs hud og løse leppefolder.
2. **Øyelokk:** Løse og/eller øyelokk som er for lange eller krenger innover.
3. **Hode:** Overdimensjonert og for tungt.

Se etter den korrekte mengden løs hud og sunne øyeomgivelser. Tennene skal være sunne og i overensstemmelse med rasestandarden. Hundens proporsjoner må være korrekte, konstruksjonen kraftfull og bevegelsene sunne.

Shar pei

Den ekstreme typen og hudens beskaffenhet (mucinose/hyaluronose) hos denne rasen, kan gi helseproblemer hvis de overdrives.

Risikoområder:

1. **Hud:** Overdrevne mengder løs rynkete hud som kan føre til øye-, øre- og hudproblemer.
2. **Munn:** Den myke underleppa kan i noen tilfeller brettes inn over tennene. Underleppe som er konstant innrullet og ”hindrer bittet”, er diskvalifiserende ifølge standarden. (Konstant innbrettet leppe forstyrrer utvikling av underkjeven).

NB: Legg merke til at følgende forhold hos shar pei er diskvalifiserende feil ”*Hud, folder eller pels som irriterer øyet*”, ”*Store hudfolder på kropp (bortsett fra manke og haleansats) og ben.*”

Se etter hunder med sunn hud, og en mengde hud som er i overensstemmelse med rasestandarden, korrekt underleppe og sunne øyne og ører.

FCI GRUPPE 3

Terriere

Airedale terrier	Fox terrier glatthåret	Norwich terrier
Amerikansk staffordshire terrier*	Fox terrier ruhåret	Parson russell terrier
Australsk terrier	Irish glen of imaal terrier	Skotsk terrier
Bedlington terrier	Irish softcoated wheaten terrier	Sealyham terrier
Border terrier	Irsk terrier	Silky terrier
Brasiliansk terrier	Jack russell terrier	Skye terrier
Bull terrier	Japansk terrier	Staffordshire bull terrier
Cairn terrier	Kerry blue terrier	Tysk jaktterrier
Cesky terrier	Lakeland Terrier	Welsh terrier
Dandie dinmont terrier	Manchester terrier	West highland white terrier
Engelsk toy terrier	Miniature bull terrier	Yorkshire terrier
	Norfolk terrier	

*Rasen er forbudt i Norge, se www.mattilsynet.no

Raser med uthevet skrift står på BSI-lista

Om rasene i gruppe 3

Det er chondrodystrofe raser i denne gruppa. Noen raser i gruppa kan ha hudproblemer, noen har problemer med bittfeil og noen med tendenser til overtyping. Hårløse områder og sparsom pels forekommer hos et par av rasene.

BSI-raser i gruppe 3

Kursivert tekst i anførselstegn er sitater fra rasestandarden

Bull terrier/miniature bull terrier

Risikoområder:

1. **Munn:** Trang underkjeve med hjørnetenner som tar oppi ganen/tannkjøttet i overkjeven.
2. **Hud:** Irritasjon, og sparsom, glansløs pels.
3. **Øyne:** For små øyespalter. *For mer informasjon, se **Appendix 3**.*

Den unike hodeformen forklarer tendensen til bittfeil. Se etter korrekt hode og sterk underkjeve.

Norwich terrier

Risikoområder relaterer seg til *tendens til dvergvekst*:

1. Eplehode, utstående øyne og tendenser til skålformet ansikt (konkav neserygg med ”oppstoppernese”), som kan forårsake **pusteproblemer**. *For mer informasjon, se **Appendix 2**.*
2. **Bevegelse**: For kort hals og ekstremt kort kropp som påvirker bevegelsene negativt.

Se etter korrekt hodeform og kropp, men også sunne og frie bevegelser og sunn respirasjon.

Staffordshire bull terrier

Risikoområder:

1. **Munn**: Hjørnetennene i underkjeven tar oppi ganen/tannkjøttet i overkjeven.
2. **Pusteproblemer**. *For mer informasjon, se **Appendix 2**.*
3. **Pels og hud**: Sparsom pels og hudirritasjon

Se etter korrekt bitt, normal pust og sunn hud.

West highland white terrier

Risikoområder:

1. **Hud**: Irritasjon og overdrevne hudfolder

Se etter sunn hud.

Yorkshire terrier – miniatyrrase

Dette er en miniatyrrase, og introduksjonsteksten til gruppe 9 er derfor delvis relevant.

Risikoområder:

1. **Pusteproblemer**: Forårsaket av trangt/sammenpresset/kollabert luftrør.
*For mer informasjon, se **Appendix2**.*
2. **Munn**: Dårlig underkjeve og tannstatus, så vel som lam/slapp tunge som er diskvalifiserende feil.
3. **Overdreven dvergvekst**: Standarden beskriver: ”*Vekt: Inntil 3.2 kg.*” ”*Skalle: Ganske liten og flat, ikke for fremtredende eller rund.*” ”*Øyne: (...) Ikke utstående.(...)*”
4. **Pels**: Lang pels, men ”*Aldri så lang at den hemmer bevegelsene.*”, eller utviklingen av god muskelkondisjon.

Se etter sunn pust og normalt utviklet muskelkondisjon. Snutepartiet, sunne tenner og korrekt kjeve og tunge er viktig.

RASESPESIFIKKE DOMMERINSTRUKSJONER (BSI)

FCI GRUPPE 4 Dachshunder

Dachshund korthåret
Dachshund langhåret
Dachshund strihåret

Dvergdachshund korthåret
Dvergdachshund langhåret
Dvergdachshund strihåret

Kanindachshund korthåret
Kanindachshund langhåret
Kanindachshund strihåret

Raser med uthevet skrift står på BSI-lista

BSI-raser i gruppe 4

Kursivert tekst i anførselstegn er sitater fra rasestandarden

Dachshunder – chondrodystrof type

Den chondrodystrofe konstruksjonen hos dachshund kan føre til problemer dersom den overdri-
ves.

Risikoområder:

1. **Front:** Krokete frambein (aksedeviasjon sett forfra) knyttes til chondrodystrof konstruksjon. Standarden sier: *”(...)rette forben, god benstamme, poter rettet forover”*.
2. **Markavstand:** Utilstrekkelig markavstand på grunn av for korte bein kan føre til ukorrekte be-
vegelse og innvirke på rasens arbeidsfunksjon, *”Brystdybden 2/3 av mankehøyden,(...)”*.
3. **Brystkassen:** For korte, defekte og deformerte ribbein og kort brystbein.

FCI GRUPPE 5

Spisshunder

Akita	Lapsk vallhund	Podengo portugues mellom glatthåret
Alaskan malamute	Meksikansk nakenhund liten	Podengo portugues mellom strihåret
American akita	Meksikansk nakenhund mellom	Podengo portugues stor glatthåret
Basenji	Mittelspitz	Podengo portugues stor strihåret
Canaanhund	Norbottenspets	Pomeranian
Chow chow	Norsk buhund	Russisk-europeisk laika
Etnahund	Norsk elghund grå	Samojed
Eurasier	Norsk elghund sort	Shiba
Faraohund	Norsk lundehund	Shikoku
Finsk lapphund	Peruviansk nakenhund medium	Siberian husky
Finsk spets	Peruviansk nakenhund miniatyr	Svensk lapphund
Grosspitz	Peruviansk nakenhund standard	Taiwan Dog
Grønlandshund	Podenco canario	Thai ridgeback dog
Hokkaido	Podenco ibicenco glatthåret	Vestsibirsk laika
Islandsk fårehund	Podenco ibicenco strihåret	Västgötaspets
Japansk spisshund	Podengo portugues liten glatthåret	Volpino Italiano
Jämthund	Podengo portugues liten strihåret	Meksikansk nakenhund stor
Kai		Østsibirsk laika
Karelsk bjørnehund		
Keeshond		
Kishu		
Kleinspitz		
Koreansk jindo		

Raser med uthevet skrift står på BSI-lista

Om rasene i gruppe 5

Gruppen inkluderer raser med stor variasjon i størrelse, men en relativt ens grunntype av bygning som ikke legger opp til overdrivelser. Noen typekarakteristika utgjør risikoområder hos et par av rasene. Hos flere av rasene forekommer ukorrekt pels med dårlig dekkpels og for rikelig underull, eller persisterende valpepels.

BSI-raser i gruppe 5

Kursivert tekst i anførselstegn er sitater fra rasestandarden

Chow chow

Overdrivelser av mengde hud og konstruksjonen av bakparten kan forårsake problemer.

Risikoområder:

1. **Pusteproblemer:** Snorkelyder og anstrengt pust, ofte med munnen konstant åpen, forårsaket av utilstrekkelig plass i luftveiene og strupen.
2. **Bakpart:** Rasens typiske knappe vinkling i knær og haseledd er nødvendig for de ønskelige, rasetyperiske bevegelsene, men denne bygningen utgjør også en viktig risiko. Knær og haser som ”koder over” er anatomisk ukorrekt og svært uønsket.
3. **Ansikt:** Overdreven mengde hud som omslutter øynene. Små øyespalter. Øynene skal være ”Mørke, ovale, middels store, stramme øyelokksrender”. For mer informasjon, se **Appendix 3**.

Se etter sunn respirasjon, sunne øyne øyne og sunn hud samt korrekte bevegelser. Uanstrengt pust, sunne øyne uten tegn til irritasjon og rasetyperiske, men sunne bevegelser skal verdsettes høyt.

Pomeranian - dvergvekst

Dette er en miniatyrrase, og noen av risikoområdene vedrørende overdreven dvergvekst nevnt i introduksjonsteksten for gruppe 9 bør vurderes.

Risikoområder:

1. **Pels:** overdreven mengde underull i kombinasjon med feil eller ufunksjonell dekkpels fører til mangel på den elastisiteten som karakteriserer en korrekt dobbel pels.

Standarden sier; ”Lange, rette, utstående dekkhår; kort, tykk, vattlignende underull.”. Feilaktig pels kan indikere utvikling av hårløshet. Korrekt pelskvalitet er derfor essensielt!

Se også etter korrekt størrelse, nese, kjever og tenner.

FCI GRUPPE 6

Drivende hunder

Alpinsk dachsbracke	Fransk hvit og gul støver	Montenegrin Mountain Hound
Amerikansk foxhound	Fransk hvit og sort støver	Otterhound
Ariégeois	Gascon saintongeais (stor og liten)	Petit basset griffon vendeen
Artoishund	Grand basset griffon vendeen	Petit bleu de gascogne
Balkanstøver	Grand griffon vendeen	Poitevin
Basset artisien normand	Griffon bleu de gascogne	Polsk støver
Basset hound	Griffon fauve de bretagne	Polish hunting dog
Basset bleu de gascogne	Grand bleu de gascogne	Porcelaine
Basset fauve de bretagne	Gresk støver	Posavina støver
Bayersk viltsporhund	Griffon nivernais	Rhodesian ridgeback
Beagle	Haldenstøver	Schillerstøver
Beagle harrier	Hamiltonstøver	Serbian Tricolour Hound
Bernerstøver	Hannoveransk viltsporhund	Slovakisk støver
Brandlbracke	Harrier	Smålandsstøver
Briquet griffon vendeen	Hygenhund	Stor anglo-fransk hvit/gul støver
Billy	Istarski korthåret støver	Stor anglo-fransk hvit/sort støver
Black and tan coonhound	Istarski strihåret støver	Stor anglo-fransk trefarget støver
Blodhund	Italiensk korthåret støver	Schweizerstøver
Bosnisk strihåret støver	Italiensk strihåret støver	Spansk støver
Dalmatiner	Jurastøver	Steiersk ruhåret bracke
Drever	Liten anglo-fransk støver	Tysk bracke
Dunker	Liten bernerstøver	Tiroler bracke
Edélyi kopo	Liten jurastøver	Westfalsk dachsbracke
Finsk støver	Liten luzernerstøver	
Foxhound	Luzernerstøver	
Fransk trefarget støver		

Raser med uthevet skrift står på BSI-lista

Om raser i gruppe 6

Denne gruppa omfatter arbeidende jakthunder med store krav til sunn konstruksjon. Basset-rasene er chondrodystrofe, noe som kan disponere for usunn konstruksjon i fronten, for eksempel tredeputer som ikke har skikkelig kontakt med bakken. Et spesielt risikoområde er brystkassa, som kan være deformert med defekte ribbein og kort brystbein.

Hos kortbeinte raser må dårlig front og asymmetri vektlegges, så vel som for knapp markavstand som påvirker arbeidsfunksjonen.

BSI-raser i gruppe 6

Kursivert tekst i anførselstegn er sitater fra rasestandarden

Basset hound – chondrodystrof type

Overdreven rasetype og –proporsjoner, substans og noen rasekarakteristika utgjør risiko for helseproblemer.

Risikoområder:

2. **Hud:** Usunn og/eller for rikelige mengder løs hud kan forårsake betennelse i hudfolder. Standarden sier om huden: ” *Myk og elastisk uten noen form for overdrivelser*”.
3. **Fram- og bakpart:** Dårlig konstruksjon og utilstrekkelig markavstand som resultat av for korte bein kan forårsake ukorrekte bevegelser og påvirke rasens arbeidsfunksjon.
4. **Øyelokk:** For løse, for lange og/eller innkrenkende øyelokk. *For mer informasjon, se Appendix 3.*
5. **Ører:** Overdreven lengde på ørene.

Se etter riktige proporsjoner, øyne, ører og hud. Tunge ører og hud kan forårsake øyelokksproblemer. Enda viktigere er korrekte bevegelser, standarden sier: ” *Jevne, kraftige og uanstrengte forbensbevegelser med god steglengde. Kraftig fraspark. Rene bevegelser fram og bak. Ikke stive hase- og kneledd, ingen tær må slepes når bena føres framover.*”

Blodhund

Risikoområder:

1. **Hud:** For store mengder hud og løse eller innoverkrenkende øyelokk kan forårsake problemer. *For mer informasjon, se Appendix 3.*

FCI GRUPPE 7

Stående fuglehunder

Blå picardie spaniel
Bracco italiano
Braque d'auvergne
Braque de l'ariege
Braque du bourbonnais
Braque francais – type
gasgogne
Braque francais – type
pyrénées
Braque st-germain
Breton
Drentsche patrijshond
Engelsk setter
Fransk spaniel

Fransk vorstehhund strih./
korthals
Gammel dansk hønsehund
Gordon setter
Grosser münsterländer
Irsk rød og hvit setter
Irsk setter
Italiensk spinone
Kleiner münsterländer
Perdiguero de borgos
Picard spaniel
Pointer
Pont-audemer spaniel
Portugisisk pointer

Pudelpointer
Slovakisk vorstehhund
strihåret
Stabyhoun
Tsjekkisk vorstehhund
Ungarsk vizsla korthåret
Ungarsk vizsla strihåret
Vorstehhund korthåret
Vorstehhund langhåret
Vorstehhund stikkelhåret
Vorstehhund strihåret
Weimaraner korthåret
Weimaraner langhåret

Raser med uthevet skrift står på BSI-lista

Om rasene i gruppe 7

Denne gruppa omfatter jakthunder med høye krav til sunn konstruksjon, som ikke må vise ekstreme tendenser som tyngde, overdrevent lymfatisk utseende eller for elegant bygning med for mye pels og/eller brystkasser som er for dype eller flate. Det er noen raser i denne gruppa som har forholdsvis rikelig med hud.

BSI-raser i gruppe 7

Kursivert tekst i anførselstegn er sitater fra rasestandarden

Bracco italiano

Risikoområde:

1. **Ansiktshud:** For mye løst skinn kan forårsake leppefoldsproblemer og/eller øyelokksproblemer. *For mer informasjon, se **Appendix 3**.*

Italiensk spinone

Risikoområde:

1. **Ansiktshud:** For mye løst skinn kan forårsake leppefoldsproblemer og/eller øyelokksproblemer. *For mer informasjon, se **Appendix 3**.*

FCI GRUPPE 8

Apporterende hunder

Amerikansk cocker spaniel	Field Spaniel	Nova scotia duck tolling retriever
Amerikansk vannspaniel	Flat Coated Retriever	Portugisisk vannhund
Barbet	Golden retriever	Spansk vannhund
Chesapeake bay retriever	Irsk vannspaniel	Sussex spaniel
Clumber spaniel	Kooikerhund	Wachtelhund
Cocker spaniel	Labrador retriever	Welsh springer spaniel
Curly coated retriever	Lagotto romagnolo	Wetterhoun
Engelsk springer spaniel		

Raser med uthevet skrift står på BSI-lista

Om rasene i gruppe 8

Denne gruppa omfatter jakthunder, og utholdenhet og sunne bevegelser er derfor spesielt viktig, sammen med god muskelutvikling. Det er viktig å skille mellom masse og overvekt. Noen av spanielrasene i denne gruppa har problemer med øyne og ører som følge av for mye hud og også på grunn av store, tungt pelsede ørelapper. *Se også **Appendix** vedrørende øyne.*

Manglende tilgjengelighet forekommer hos noen av rasene.

BSI-raser i gruppe 8

Kursivert tekst i anførselstegn er sitater fra rasestandarden

Amerikansk cocker spaniel

Risikoområder er først og fremst relatert til tendenser mot brachycephal type, som uttrykt i pkt 1-3:

1. **Hode:** For kort snute, for kort, rundet skalle og bittproblemer.
2. **Øyne:** Utstående øyne og grunn øyehule, rennende øyne. Løse øyelokk og usunne leppefolder.
3. **Brystkasse:** Dårlig utviklet, kort brystkasse med kort brystbein.
4. **Pels:** Overdrevent pelsvolum og ukorrekt pelskvalitet.

Se etter korrekte hode- og snuteproporsjoner, sunne øyne, normal tåredrenasje og korrekt bitt. God lengde på brystkassa og brystbeinet så vel som korrekt pels er viktig. Standarden sier følgende om pels: *"(...) med en struktur som gjør den lettstelt."*, og indikerer rasens *"(...)utseende og funksjon som en moderat bepelset jakthund."*

Clumber spaniel

Dette skal være en sprek arbeidshund i god kondisjon, uten overvekt eller overdrivelser i hode og skalle.

Risikoområder:

1. **Konstruksjon:** Usunn, med utilstrekkelig vinkling som kan påvirke bevegelsene.
2. **Hode:** For tungt, med for rikelig løs hud og løse øyelokk som kan forårsake øyeproblemer.
3. **Overdreven størrelse og tyngde.**

Kraftfulle, sunne, typiske bevegelser hos hunder med korrekte dimensjoner, størrelse og hode, skal verdsettes spesielt.

Flat Coated Retriever

Risikoområde:

1. **Øyne:** for dyptliggende.

FCI GRUPPE 9

Selskapshunder

Bichon frisé	Griffon belge	Phalène
Bichon havanais	Griffon bruxellois	Pekingeser
Bolognese	Japanese chin	Petit brabancon
Boston terrier	King charles spaniel	Puddel stor, mellom, dverg, toy
Cavalier king charles spaniel	Kromfohländer	Russian toy, korthåret
Chihuahua korthåret	Lhasa apso	Russian toy, langhåret
Chihuahua langhåret	Løwchen	Shih tzu
Chinese crested	Malteser	Tibetansk spaniel
Coton de tulear	Mops	Tibetansk terrier
Fransk bulldog	Papillon	

Raser med uthevet skrift står på BSI-lista

Om rasene i gruppe 9

De fleste rasene i denne gruppa er miniatyrraser, og noen har ekstrem bygning som forkortet skalle og underutviklet snute – altså brachyocephale. Noen av rasene er også chondrodystrofe. Videre overdrivelse av disse standardbeskrevne trekkene, og overdreven dvergvekst, vil kunne gi opphav til alvorlige helseproblemer. *Se også side 8: Rasetyper – Miniatyrraser.*

Brachyocephalt hode er en del av rasetypen hos boston terrier, fransk bulldog, griffon-rasene, japanese chin, king charles spaniel, mops, pekingeser og shih tzu. Dette kan føre til pusteproblemer og svekket evne til å regulere kroppstemperaturen. Trange luftveier med anstrengt pust og gjenknepne nesebor er alvorlige problemer som må noteres. *Se også **Appendix** vedrørende vurdering av pusteversker.*

Flere av rasene har utstående øyne i grunne øyehuler, noe som disponerer for øyeskader. *Se også **Appendix 3** vedrørende øyeproblemer.*

Åpen fontanell er en misdannelse og er diskvalifiserende for alle raser.

Skjev underkjeve og/eller slapp tunge, såkalt lam tunge, er diskvalifiserende feil.

Avvikende bevegelsesmønster hos noen raser, med frenetisk kløe-liknende atferd og tegn på umotivert smerte når hunden er i bånd, kan indikere en alvorlig neurologisk sykdom, syringomyeli.

Kraftløse, slepende bevegelser kan sees hos miniatyrraser på grunn av dårlig muskelkondisjon som følge av dårlige leveforhold.

Noen av rasene i denne gruppa er kraftig pelset, noe som i enkelte tilfeller har resultert i ukorrekt, ullaktig pels av for stort omfang, så omfangsrike at det hindrer bevegelse og påvirker livskvaliteten i dagliglivet for hunden. *Se også Overdrivelser i presentasjon, s 5.*

BSI-raser i gruppe 9

Kursivert tekst i anførselstegn er sitater fra rasestandarden

Boston terrier – brachyocephal liten molosserrase

Risikoområder er relatert til dvergtype og kort snute:

2. **Generell konstruksjon:** Overdrevent kort kropp, karpelend, forkortet hale, for kort og flat snute. Tungt og grovt hode.
3. **Pusteproblemer:** Problemer som kan knyttes opp mot trange luftveier: utilstrekkelig plass i svelget og/eller brystkassa, og gjenknepne nesebor.

Se etter sunn respirasjon, korrekt hode-/skalleform og hundens proporsjoner.

Cavalier king charles spaniel

Risikoområder er relatert til tendens til brachyocephale trekk, beskrevet i pkt 1-3:

1. **Pusteproblemer** med snorkelyd
2. **Hode:** Overdrevent kort snute og svært kort, rundet skalle.
3. **Øyne:** Utstående øyne, grunne øyehuler og løse øyelokk. Tåreflod (rennende øyne). Hudfolder med tegn på irritasjon.
4. **Bevegelser:** Avvikende bevegelsesmønster med frenetisk klø-atferd og tegn på uforklarlig smerte når hunden har på halsbånd indikerer en alvorlig nevrologisk sykdom, syringomyeli.

Se etter sunn respirasjon og hud, sunne øyne og bevegelser. Ordlyden i standarden skal forebygge brachyocefal tendens: *“Hode: Skalle: Nesten flat mellom ørene. Stopp: Lett markert.”* Øynene skal være *“Store, mørke, runde, plassert godt fra hverandre. Ikke utstående.”*

Chihuahua korthåret og langhåret

Risikoområder er alle relatert til overdreven dvergvekst:

1. **Munn:** Problemer som underutviklet snuteparti som gir opphav til feil i bitt, tannset og kjever. Hjørnetenner som går opp i gane/tannkjøtt.
2. **Lam/slapp tunge.**
3. **Øyne:** Utstående øyne i grunne øyehuler, noe som øker risikoen for øyeskader.
4. **Bakpart:** Spinkel og usunn konstruksjon.

5. **Åpen fontanell** er nå en diskvalifiserende feil, fra tidligere å ha vært et karakteristisk trekk.

Spesiell oppmerksomhet må vies skallens og kjevenes bygning, og generell anatomi; ”*Baklemmer: (...) Muskuløse med lange knokler*”.

En liten grop som følge av lukking av fontanelen er ikke diskvalifiserende feil.

Chinese crested (naken variant)

Risikoområde er stell/forberedelse til utstilling:

1. **Hudskader** på grunn av etisk uakseptabel hårfjerning (epilering og kjemisk hårfjerning) for å presentere hunder som beskrevet i rasestandarden.

Fransk bulldog – brachycephal og liten molosserrase

Den spesielle bygningen til denne rasen med forkortet skalle og svært kort neserygg, så vel som underutviklet hale, forårsaker helseproblemer hvis overdrivelse fortsetter.

Risikoområder er:

2. **Pusteproblemer:** Kan komme av for kort snute så vel som gjenknepne nesebor, utilstrekkelig plass i strupe, svelg og/eller brystkasse.
3. **Ansikt:** For kort snute og utstående øyne som øker risikoen for øyeskader.
4. **Proporsjoner og konstruksjoner:** For korte proporsjoner i nakke og rygg, så vel som utilstrekkelig vinkling i fram- og bakpart kan forårsake kraftløse, slepende bevegelser.
5. **Hale:** Mangel på synlige/følbare halevirvler er en diskvalifiserende feil.
6. **Hudproblemer.**

Se etter sunn respirasjon, korrekt neserygg, øyne, hud, hale og bevegelser. Rasestandarden beskriver: ”*Neseryggens lengde ca. 1/6 av hodets totale lengde*”.

Ganglaget skal være fritt og aktivt. Rasestandarden beskriver en aktiv hund som er ”*Kraftfull i forhold til sin lille størrelse, kort og kompakt i alle proporsjoner (...)*”, men fransk bulldog skal ikke være overdrevent kort i nakke og rygg.

Griffon belge, griffon bruxellois og petit brabançon – brachyocephal type

Risikoområder:

1. **Pusteproblemer:** Forårsaket av for liten plass i halsen og/eller brystkassa og/eller gjenknepne nesebor.
2. **Ansikt:** For kort snute kan føre til øyeskader.
3. **Bevegelser:** Avvikende bevegelsesmønster med frenetisk kløe-liknende atferd og tegn på umotivert smerte når hunden er i bånd, kan indikere en alvorlig nevrologisk sykdom, syringomyeli.

Spesiell oppmerksomhet må vies respirasjon, nese og øyne samt bevegelsesmønster.

Japanese chin – brachycephal type

Risikoområder er:

1. **Pusteproblemer:** Forårsaket av for liten skalle, gjenknepte nesebor og også for kort brystkasse.
2. **Øyne:** Utstående øyne i grunne øyehuler kan disponere for skader.

Se etter sunn pust og korrekt bygning av hode/skalle og brystkasse.

King charles spaniel – brachycephal type

Risikoområder er:

1. **Generell konstruksjon:** underutviklet, kjølføremet brystkasse, krumme frambein og potene dreid utover.
2. **For kort snute.**
3. **Øyne:** Utstående øyne øker faren for skader.
4. **Bevegelser:** Avvikende bevegelsesmønster med frenetisk klø-atferd og tegn på uforklarlig smerte når hunden har på halsbånd indikerer en alvorlig nevrologisk sykdom, syringomyeli. Spesiell oppmerksomhet skal vies skalleform og øyne, men også sunne bevegelser og generell anatomi.

Mops – brachycephal, liten molossertype

Risikoområder er:

1. **Pusteproblemer:** På grunn av overvekt, gjenknepte nesebor, trange luftveier med utilstrekkelig plass i svelg og/eller kort og åpen brystkasse med forkortede ribbein og brystbein.
2. **Ansikt:** Overdrevent kort snute og/eller for mye løs hud og hår på neserynken, slik at det forstyrrer øynenes og nesens funksjon. Standarden etterspør faktisk ikke neserynke - verken hel eller delt.
3. **Øyne:** Utstående øyne som øker faren for skader.
4. **Pelspresentasjon:** Skal ikke klippes/trimmes med saks.

Se etter sunn pust, sunn hud og øyne, brystkassens utforming og størrelse/vekt. Standarden beskriver idealvekt på 6,3-8,1 kg.

Pekingeser – brachycephal og chondrodystrof type

Den spesielle bygningen hos denne rasen, med forkortet skalle, svært kort neserygg og kjeve, kan forårsake helseproblemer hvis den overdrives.

Risikoområder er relatert til overdreven dvergvekst, brahyocephal og chondrodystrofisk bygning.

1. **Pusteproblemer:** Forårsaket av trange luftveier med utilstrekkelig plass: svelg og/eller brystkasse og/eller gjenknepte nesebor.

2. **Øyne:** Utstående øyne øker risikoen for skader.
3. **Neserynke:** Overhengende neserynke som tetter for nesebor, og som også kan forårsake betennelse.
4. **Generell bygning:** Svak med dårlig brystkasse, kort brystbein og dårlig muskelkondisjon.
5. **Pels:** Pels som kan bli for omfangsrik og/eller ullaktig, og forårsake ubehag. Standarden sier *”Lengde og volum skal ikke hindre hundens aktivitet eller skjule kroppens linjer. Overdreven pels skal straffes hardt”*.
”Alle tegn på luftproblemer uansett årsak eller usunne bevegelser er uakseptabelt og skal slås hardt ned på”. Pusten skal bedømmes under bevegelse.
Utypiske/usunne bevegelser må ikke forveksles med *”Typiske sakte, verdig rullende gange i fronten”*.

Shih tzu – brachycephal og chondrodystrof type

Risikoområder er:

1. **Pust:** Problemer på grunn av for lite hode, som begrenser plassen i øvre luftveier, for kort snute og/eller gjenknepne nesebor. Standarden sier: *”Snutelengde ca 2,5 cm fra snutefront til stopp.”*
2. **Øyne:** Utstående øyne som disponerer for skader.
3. **Munn:** Trang underkjeve og dårlig tannstatus.

Se etter sunn pust og korrekte hodeproporsjoner, øyne, kjeve og tenner.

RASESPESIFIKKE DOMMERINSTRUKSJONER (BSI)

FCI GRUPPE 10

Mynder

Afghansk mynde
Azawakh
Borzoï
Greyhound
Irsk ulvehund

Italiensk mynde
Polsk mynde
Saluki
Skotsk hjortehund
Sloughi

Spansk galgo
Ungarsk mynde
Whippet

Raser med uthevet skrift står på BSI-lista

Om rasene i gruppe 10

Rasene i denne gruppa karakteriseres av homogen konstruksjon/type. Problemer med tenner og bitt finnes hos noen av rasene, i likhet med dårlig og sparsom pels. Noen afro-asiatiske mynder med eksotisk mentalitet (reserverte og aristokratiske) må ikke bli overdrevent utilgjengelige.

BSI-raser i gruppe 10

Kursivert tekst i anførselstegn er sitater fra rasestandarden

Borzoï

Risikoområder er:

1. **Munn:** Feilplasserte hjørnetenner.
2. **Øyne:** Dyptliggende med små øyespalter. *For mer informasjon, se **Appendix 3**.*

Rasestandarden gir entydig informasjon: *”Diskvalifiserende feil: (...) Underkjevens hjørnetenner ansatt unormalt slik at de går opp/berører overkjeven”.*

Irsk ulvehund

Risikoområder er

1. **Munn:** Ukorrekt bitt forårsaket av smal underkjeve der hjørnetennene går opp i gum/tannkjøtt i ganen.

Se etter korrekte hjørnetenner, bitt og kjever.

Appendix 1

Bakgrunn for BSI

NKU-BSI er resultat av materiale som er samlet gjennom et omfattende samarbeid mellom eksteriørdommere, raseklubber, veterinærer og statistikk fra hundeforsikring.

Dette materialet utgjør basis for utvalget av høyprofilrasene og for spesifikke retningslinjer for de enkelte rasene. Utvikling av BSI er primært basert på danske, svenske og finske erfaringer. Første utgave av det svenske BSI-dokumentet (SRD) ble tatt i bruk i 2009 ved alle utstillinger arrangert av regionale kennelklubber tilhørende Svenska Kennelklubben (SKK), og BSI har siden vært inkludert i rutinene i utstillingsringen. Basis for BSI-verktøyet i sin nåværende form er en integrert evaluering som kan sammenfattes i seks punkter:

2. En innledende seleksjon av høyprofilraser utført av ti skandinaviske allrounddommere i 2006, og oppfølging gjort i 2012 av 20 skandinaviske allrouddommere.
3. Dialog med aktuelle skandinaviske raseklubber 2007-2013.
 - a) Vurdering av helsesituasjonen for disse rasene ved spørreundersøkelse til alle svenske smådyrspesialister i 2010, og svensk forsikringsstatistikk (Agrias raseprofiler) for rasene for 1995-2011.
 - b) Informasjon fra spørreundersøkelse til alle medlemmer av den norske Smådyrpraktiserende Veterinærers Forening, norske eksteriørdommere og raseklubber 2011-2012.
4. Sammenfattede resultater for utvalg av raser på BSI-lista, utarbeidet ved SKKs dommerkonferanse i 2007 og 2012. Det gjeldende BSI-dokumentet ble støttet av NKKs dommerkonferanse i 2014.
5. Evalueringsrapporter for bruk av BSI i praksis, foretatt av dommere ved alle SKKs utstillinger 2009-2012.
6. Endelig seleksjon og utarbeidelse gjort av arbeidsgruppen for NKU-BSI 2012-2014.

Avgjørende for hvorvidt en rase skal føres opp på BSI-lista er den relative vektleggingen i det totale integrerte materialet som utgjøres av de seks punktene. Raser som er ført opp på BSI-lista blir ansett å være i risikozonen for negativ utvikling med hensyn på overdrivelse av rasetyper, basert på de nevnte undersøkelsene.

Kontinuerlig oppfølging basert på nye data i de seks punktene ovenfor vil danne bakgrunn for oppdatering av lista med hensyn på hvilke raser som bør stå på lista og på de rasespesifikke instruksjonene.

Dette BSI-dokumentet er i overensstemmelse med *FCI Basic Statement For Show Judges, Dogs fit for their original function*, vedtatt av FCI's GC i Helsinki i oktober 2013 og diskutert videre ved møtet i FCI Show and Judges Commission i Paris, februar 2014. Konseptet med BSI som **anbefalinger til dommere** og ikke strikte, obligatoriske regler ble høyt verdsatt.

Appendix 2

Vurdering av pusteproblemer i utstillingsringen

Alle hunder skal kunne puste uanstrengt, også under bevegelse.

Tre nivåer av pusteproblemer skal vurderes under kvalitetsbedømmelse og konkurransebedømmelse, med hensyn på hundens evne til å puste normalt i utstillingsringen, også under bevegelse.

1. Ubetydelige/forbigående tegn på anstrengt respirasjon, men uten at det forårsaker vansker for hunden, bør påpekes, men påvirker ikke nødvendigvis premiegrad. Dette bør imidlertid bli vurdert i konkurransebedømmelsen.
2. Mild grad av pusteproblemer så vel som anatomiske forhold som potensielt kan påvirke evnen til å puste, bør påvirke kvalitetspremieringen (trange nesebor, for kort snute, overdrevent lite hode og/eller forkortede proporsjoner, underutviklet brystkasse etc).
3. Ved åpenbare tegn på pusteproblemer bør man vurdere diskvalifikasjon. Slike tegn er hvis hunden allerede mens den står i ro, uten noen ytre faktorer (som høy temperatur, opphissende stimuli etc), viser anstrengt respirasjon som
 - pesing med åpen munn med åpenbart tilbaketrukne munnviker ("smiler") og/eller svært framstikkende tunge
 - høye pustelyder ved innpust og/eller utpust
 - inntrekkninger (retraksjon) i forbryst-området og/eller bak ribbeina, synkront med respirasjonen
 - "nikke-bevegelser" med hode og nakke synkront med respirasjonen

Vurdering av respirasjon skal gjøres før, under og etter bevegelse, og hunden skal bevege seg i en fart og varighet tilpasset rasen.

Generelle tegn på utmattelse, så vel som problemer ved bevegelse eller forlenget tid på å ta seg inn etter bevegelse, er svært alvorlige funn og alvorlig svikt i pustekapasiteten.*

* SKK 2012 dvd: Att bedöma hundars andning.

Appendix 3

Øyeproblemer

Anatomiske trekk som kan forårsake øyeproblemer

Øyeproblemer som skal bemerkes av eksteriørdommeren er hovedsakelig forbundet med øyets omgivelser (øyets *adnexa*). Man bør være oppmerksom på innsunkne øyne og/eller øyne som er mindre enn normalt (microphthalmi), så vel som utstående øyne. Utstående øyne blir ofte feilaktig bedømt som forstørrede øyeepler, noe som knapt eksisterer. Utstående øyne kommer av grunne øyehuler og/eller for store øyespalter.

Skallens anatomi, øyets plassering i øyehulen, formen på øyespalten (øyelokk/åpning), rynker i ansiktet og overdrevne mengder løs hud rundt øynene, er eksempler på problemer i øyets omgivelser som kan skade øyet. Folder og rynker på snutepartiet og i ansiktet kan berøre hornhinnen og forårsake irritasjon og skade. Disse anatomiske trekkene i ansiktet, som øker risikoen for øyeproblemer, er godt synlige for en eksteriørdommer.

Utforming og dybde av øyehulen påvirker stillingen av øyeeplet; dette kan bidra til dyptliggende eller utstående øyne. Et for dyptliggende øye kan resultere i innoverrullende øyelokk (entropion). Bred skalle øker risikoen for entropion i ytre øyekrok.

Utstående øyne i grunne øyehuler er mer utsatt for skader, spesielt i kombinasjon med kort nese hvor nesebrusken er plassert mellom og svært nær øynene. Mye hud og hår rundt øyet kan forårsake irritasjon/skade på øyets overflate, spesielt hvis øyet er utstående slik tilfellet ofte er når snuten er kort. Tykke, tunge folder i eller rundt ansiktet og/eller tunge lepper og ører kan påvirke stillingen på øyespalten.

Avhengig av omfanget av disse trekkene, kan hår/øyevipper skrape på hornhinnen og forårsake irritasjon/skade på øyets overflate. Ulike deler av øyelokket kan vende innover – **entropion**. Nedre øyelokk kan også henge/krenge utover og blottlegge øyeslimhinnen – **ektropion**. En spesiell form sees ved såkalte **diamantformede øyne**, der øyespalten er rombeformet, noe som kan forårsake en kombinasjon av entropion og ektropion.

Tegn på øyeproblem

Synsproblemer, til og med blindhet, er vanskelig å vurdere tilfredsstillende i utstillingsringen.

Tegn på ubehag, irritasjon eller smerte i eller rundt øynene kan være:

- Rennende øyne, ansamling av slim og brunaktig misfarging under øynene. Fuktige øyelokksrender. Rødhet i øyeslimhinnen.
- Hyppig blinking eller kniping på øynene.
- Manglende blankhet på hornhinnen, pigmentert eller blakket hornhinne.

Spesielle trekk hos brachyocephale raser

Bred, kort skalle, kort snute og neserygg, løs ansiktshud, hudfolder og lange (vidåpne) øyelokk kan forårsake tørrhet, skade og betennelse.

Spesielle trekk hos raser med for mye og løs hud

Problemene er forbundet med øyelokkenes størrelse og form, i tillegg til løsheten i huden, tunge ører og lepper som er typisk for disse rasene. Disse rasetyperiske trekkene kan gi opphav til problemer når de overdrives, fordi vevet trekkes ut av sin normale posisjon på grunn av tyngden. Dette kan forårsake løse eller innoverkregende øyelokk (ektropion og/eller entropion og/eller diamantformede øyne og/eller *macroblepharon* = for store øyelokk), eller at øvre øyelokk henger ned over øyet slik at øyevippene irriterer og kader hornhinnen.

Vurdering av øyeproblemer ved kvalitetsbedømmelse

Tegn på øyeproblemer bør påvirke kvalitetspremieren, avhengig av alvorlighetsgrad. En åpenbart blind hund bør diskvalifiseres uansett mulige årsaker. En hund som er enøyd på grunn av skade skal ikke bli straffet hvis den ikke åpenbart er hemmet av den påførte defekten.

Skade på øyeeplet som viser seg som blakking og/eller pigmentering av hornhinnen er en diskvalifiserende feil uansett årsak.

Tegn på irritasjon, som gjentatt kniping eller blinking med øynene, skal tas med i vurderingen av kvalitetspremiering.

Anatomiske trekk forbundet med økt risiko for øyeproblemer (for kort snute, for mye løs hud og så videre) er risikopunkter og bør tas med i vurdering av kvalitetspremiering og konkurransebedømmelse avhengig av omfanget.

Vurdering i konkurransebedømmelse

Milde tegn på irritasjon, som rennende øyne og misfarging av pelsen i ansiktet, skal påvirke konkurransebedømmelsen.

Appendix 4

Skjema - observasjoner av risikoområder hos raser på BSI-lista (Report – observations of areas of risk in the BSI-listed breeds)

Dette skjemaet vil være tilgjengelig på utstillingen. Vennligst fyll ut skjemaet og lever det til ringsekretæren etter at du har dømt en eller flere av rasene på BSI-lista.

REPORT – observations of areas of risk in the BSI-listed breeds

This form can also be used to report observed areas of risk in any breed.
Please complete the report in connection with the judging and forward it to the ring steward.

ORGANIZING CLUB:

You have been invited to judge this breed listed in the BSI:

at the dog show in:

date:

This breed is listed in the BSI for breeds under observation with regard to exaggerations and a risk towards unsoundness and poor overall health.

Did you receive written information about the BSI before the show? YES NO

You are requested to study the whole BSI document with special attention to the specific text regarding the breed(s) you will judge and the introduction text for the pertinent FCI group.

Instruction for application is described in the first pages of the document.

We would like you to answer the questions below to make it possible to evaluate the accuracy of the breeds listed and the areas of risk pointed out.

The number of dogs of the breed in question which you judged were:

Mark with a cross if no dogs were shown

Did you notice any of the issues and topics mentioned for the breed? YES NO

If YES, which of the areas of risk/issues did you observe and in how many dogs?

Did you notice dogs showing excellent quality in the areas of risk? YES NO

Please indicate and make comments below!

Do you find it appropriate that this breed is listed in the BSI?

You are asked to consider this question from a perspective of your total experience in this breed and not only from the present show.

Please indicate and make comments below!

Yes, it's appropriate that this breed is listed

No, it's not appropriate that this breed is listed

I have at present no opinion (please comment why)

Do you have any other comments or suggestions about other breeds you feel ought to be considered for listing in the BSI?

Date and signature

Name in block letters

Thank you for your cooperation!

NKU BSI – a collaboration between the Nordic Kennel Clubs

SUOMEN KENNELLIITTO
FINNSKA KENNELKLUBBEN RY

Utarbeidet av Nordisk Kennel Union (NKU) 2014

Rasespesifikke dommerinstruksjoner (BSI)

vedrørende ekstreme eksteriørtrekk hos
rasehunder

Norsk Kennel Klub

Postboks 163 Bryn

0611 Oslo

21600900

www.nkk.no
